

Anteckningar gruppdiskussion Grupp D /grensekryssende NO-SE

2023-04-26

Gruppe D

1. Anders Iversen Miljødirektoratet
2. Frida Ramberg Vattenmyndigheten Västerhavet
3. Iver Tanem Statsforvalteren i Trøndelag
4. Karin Enfjäll Länsstyrelsen Värmland
5. Klara Eklund Havs- och Vattenmyndigheten
6. Lise Riststad Miljødirektoratet
7. Ragnar Lagergren Länsstyrelsen i Västra Götalands län
8. Stina Johansson Vattenmyndigheten i Bottenviken

Kort summering:

- Främmande, invasiva arter
- samordning av övervakning
- samordning av kemisk status (ffa Hg)
- normer/miljömål (t ex KMV vattenkraft)

behöver tas upp till central nivå.

Åtgärdsprogram och åtgärdsförslag för att klara miljömål - kan delvis lösas regionalt.

Behov av att samordna samrådsprocess över gränsen (NAP N2000) – kan lösas regionalt.

Arbetsätt (bedöm vad som behövs per tema - vad som kan och bör lösas på kort / lång sikt)

- a) Reg att olikheter
- b) Hur kan vi hantera olikheterna i praktiken (tillämpa försiktighetsprincipen och tolka huruvida strängaste regler ska gälla.. även det land med strängaste krav hade varit bra)
- c) Längre process att synkronisera systemen men hitta gemensamt mål – kanske i ngn fråga kan behövas t o m bilateralt avtal (pga allt som ej är strikt förbjudet är tillåtet...)

Ang revidering av strategin: teknisk korrigering först och sen sätter igång en revidering. Använd ev det som är gemensamt i de tre regionala strategierna.

Vilka återstående utmaningar..

- Skillnader i statusklassificering ger olika syn på åtgärdsbehov. Även skillnader i användande och tillgång på data - behöver ha samma facit.
- Indelning av vattenförekomster – ej problem längre.
- Statusklass – ffa problem med kemisk
- Ekologisk status – statusklassning fungerat ganska bra över gräns

Övervakning (samordning av)

Miljødirektorat genomför övervakning ffa i mer orörd terräng för att få ref och bakgrundsvärden – de kan behöva vara med på visst hörn - Eg ska ju alla data ligga i van-n net och vara tillgänglig

- Men övervaknings»design» borde samordnas mellan länder och borde ledas av miljødirektorat och HaV

- Bör vara möjligt att sätta upp spec temamöte – och att miljödirektoratet kan vara med på länk
- De övervakningsprogram som finns .. borde ha skett mer samordning mellan reg nat övervakning och över gräns - SE problem att saknar resurser – behöver hela tiden en grund för att äska pengar – viktigt att fråga om vi är säkra på att vi inte driver övervakning dubbelt.
- Övervakning är fortf ett sammelsurium av data som försöker anpassa till va förvaltning
- Om får underlag - överblick över stationer på sv och norsk sida över gräns och sen skickar till nationella för att ha möte
- Ex med gränsöverskridande älv el dyl – sker det över landsgränser?
- Enningdalsälven – flodmynningsstation – No använder sv data för statusklassificering...
- Fungerar vann net? Att kunna använda uppströms data?
- Krångligare med EU-rapporteringen – att Se måste få med sig metoder från No om det ska användas. Hittills nedströmsregeln inte bara statusklassning utan även No övervakningsmetoder? Stdmetoder räcker inte – om prövar i samma vatten ska metoder ge motsvarande svar... Undersökningstyperna skiljer sig.
- Bunndyr svårt beroende av kunskap – I Se ska vara ackreditering men saknas i No.
- Full koll på våra vatten – en handlingsplan för att anpassa nationell och regional övervakning till vattenförvaltningen (direktivet) i SE

Försurning, vattenkraft, kraftigt modifierade vatten, mindre stränga krav, undantag

- Försurning stor budget för kalkning och uppf men det data som efterfrågas i MAGIC har SE inte (MAGIC inte helt bra)
- Behöver också diskuteras på nationell nivå – hur ska prioriteras – metoder, bedömningsgrunder osv
- Nat mynd helst komma överens för att sen ge riktlinjer
- Vattenkraft – ffa MKN ifrågasätts av NAP i SE. Om gränsöverskridande och osäkra data eller olika data – kan uppstå många frågor från branschen. Gränssjöar; KMV-sjöar i Norge är naturliga i SE. SE hävdar att ej tillräckliga data för att sätta KMV. I Norge politik – vattenkraft har velat pressa fram KMV men enl föreskrift får ej sätta KMV om finns möjlighet att nå god ekol status. Men i Norge – om över 3 m aktiv tappning – har man satt KMV pga där kommer liv utarmas.
- Norge även hamnar KMV men i SE har satt mindre strängt krav på Gbgs Hamn t ex. Men i Norge gått på viss andel av kust men beror ju av stlek på vannförekomst.
- Skillnader i KMV-sättning i länderna.
- Ev att SE kan dra nytta av bra No tolkning av KMV – och bedömningsgrunder. Men NO har ej ännu fått in bedömningsgrunder för hymo.
- S. k. Klass 1 kraftverk har fått KMV-status i Sverige. Men klass 2 och klass 3 har hittills inte varit utpekade KMV men detta ifrågasätts då bransch hävdar att de är mkt avgörande för kontinuitet i produktion etc. Reglerkraft lyftes som avgörande tidigare men har ändrats sedan energikrisen.
- Borde vara en gemensam hantering av NAP över gränsen. T ex Nea jobbar med stor beräkning över kommungränser – men landsgränser... Men det juridiska är så olikt i Norge. Mkt svårare att få omprövningar. Finns lista (politisk) på vilka anläggningar som ska genomgå revision (energimyndigheten kan bestämma när – ebhöver ej gå till domstol) kommande år. + nya taxonomin gör att de ej är grön energi (måste följa vattendirektiv) kraftbranschen vill

- först ha mindre strängt krav och sen undantas.. och bedömas som hållbar.. men nu kanske ändå kan bli att branschen måste och kan visa att nå god ekol pot
- Problemen är större i Norge
- Men I SE hävdar vkraft att SE inte har tillräckligt många undantag/mindre stränga krav....
- Men med nya EU-taxonomin nu krav att branschen måste visa att kan uppnå mål i vattendir...
- Norge nationell kost-nytta analys där SE jobbat med HARO-värden
- Nea bör tas med som pilot!
- Konferens Sustainable hydropower – konferens i Trondheim juni – dela erfarenheter.
- SE fler små kraftverk. Högröstade.
- NO fler stora och har stångats för KMV. Det är ju storlek på konsekvens och samhällsnytta som avgör KMV. Men de verkar tro att om stort ingrepp (utan samhällsnytta) så KMV.

Statusklassificering ffa kemisk status

- Kemisk – miljögifter – har ej gjorts så mycket. Önskas nat styrning från No och Se. Behövs stor förändring för kan ej säga att ska endast göra åtgärder Hg i gränsvatten. Göra om system för att klassificera kemisk status. För att frånga Se dålig status – måste finnas tydliga data som visar annorlunda eftersom alla som mäts visar kraftig överstigande. Norska sidan borde vara i risk att sämre status avs Hg även om klimatologiska skillnader etc.

Invasiva, främmande arter

- Invasiva arter Värmland – mkt kommer söderifrån och enl riskplaner i SE Men tillåter utsättning av odlad fisk i SE dvs invasiva arter Ska beakta gränsen och norska Praxis med utsättning i SE. På Storlien sattes ut bäckröding som sen kommit in i No..
- Skadliga främmande arter i en vattenförekomst – då ska ej kunna ha gott tillstånd.
- Hur länge ska en art ha funnits i ett system för att räknas som naturlig (ej främmande) i NO 100 år i SE 3-4 generationer?
- Fiskelagstiftningen ej bra harmoniserad med MB eller vattenförvaltningen. Man får av hävd sätta ut fisk....(om man gjort tidigare) kan vara tst sätta ut fisk men då ska även vara vandringshinder – men det strider mot vattenförvaltningen.
- Behövs en diskussion mellan Hav o No miljödir.
- Risk att bär med sig gyro och kräftpest—från fiskodlingarna.
- En karta ska sättas upp som visar på främm aretr som har vandringsväg in i arter. SE NAP – kommer krävas fiskvägar vid utrivning ... hur länge finns utsatt fisk kvar i systemet?

MKN, miljömål, åtgärdsbehov, belastning/påverkan, skyddade omr

- Västerhavet yfte att olika syn på MKN, förslag på norm i Norge, påverkan och viktigaste åtgärder i åtg programmet ; Principiella normer enl direktivet
- No: Nästan vem som helst kan registrera en påverkan men ansvarig myndigheten för den påverkan kan sätta åtgärden
- Ex vattenkraft – då kan energimyndigheten sätta och det är också de som behöver följa upp det osv risk dock att de vill sätta snällare krav (men just här vågar inte energimynd ens göra detta för rädsla att bli impop – så har tagit in förslag från andra)
- Ex vis hur mkt behöver reducera näringstillf och sen satt antal meter kantzon för reduktionsbehov och sen schablonkostnad för det Där har lannbruksmyndigheten lyft behov av lannbruksstöd för att ha råd med dessa åtgärder, beslut tas av regeringen
- I SE förslag ligger i VISS endast beredningssekr och VM som lägger in i VISS (inte superkonkret hur men tex kantzoner) men i åtgärdsprogram står det mer fluffigt.

- Vore intressant att jämföra regionala lösningar – (finns uppgifter i vann net och VISS) inte i syfte att helt synkronisera men lära av goda exempel från varandra. Och lyfta att behövs åtgärder i gränsöverskridande nedströms och uppströms.
- Trafikverket eller SJV kan idag inte lägga in åtgärdsförslag i VISS - skulle kunna vara en förbättring i SE. Norge försöker få andra myndigheter att förstå att vattenförvaltning inte bara gäller norska miljödirektoratet.. även om de också ska hantera andra mål...
- I SE i prövning är det huvudsakligen MB som lyfts – inte vattenförvaltning.
- No belastning inhämtat från kommuner utan data – deras övergripande bild – nu med mer data visar att bilden verkar stämma bra!
- N2000: Norge omfattas ej av varken art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv men istället Bernkonventionen som ej är juridiskt bindande på samma sätt; Emerald network. NO saknar nationell uppföljning. Man har «verneplan» skyddade för utbyggnad vattenkraft samt nationella laxförande älvar.

Roof report

- Vattenförvaltningsplanerna och miljömålen /MKN... lagstiftningsfråga om SE tolkar annorlunda frist 2027 SE NO till 2033... svårt att samordna miljömål bättre men långt ifrån varandra idag. Måste också följa EU-riktlinjer. Svårt att sätta mindre strängt krav på en sidan landsgräns och inte på andra.... borde kanske vara nedströmslandprincip.
- Västerhavet föreslår roof report till nästa gång.
- Finland och No gör en roof report samtidigt som jobbar med nat planer – kan påverka hur de nationella planerna kan behöva se ut.
- KOM genomförde workshops om planprocesser med flera länder involverade. Ideal att ha 1) en gemensam FP – men måste fortsatt ha admin skilda enheter 2) roof rep 3) gör varsina planer men gör en bilaga om gränsöverskridande vatten

Behov av rev i dok 2012

Ang samma press på länderna om ej uppfyller dir. EFTA-kontor i Bryssel: EFTA surveillance authority – uppgift att se till att bl a No uppfyller krav – kan inleda process mot Norge.

Uppdatera innehåll så att aktuellt

Strategi från 2012 och korr 2015 och 2023.... behöver hänvisa till att vi får teckna avtal enligt...

Plan varit att göra till «nationell vägledning»... (mer formellt) Strategi – «avtal» - sätt att besluta om vägledning ev olika i SE och NO? I Norge ska stämmas av med mynd men kan behöva lyftas till dep för beslut.

Behöver framgå vilka mynd ska prata med varandra... HaV och miljödirektoratet resp NV ev en bilaga över organisation SE och NO ansvariga myndigheter och beslutsprocesser

Dep vill nog kontaktas av varandra men i SE kan dep kan ha delegerat till VM... (ex Klarälven – lösning på problem med risk för spridning gyro o lax... ville lösa gm KMV av Femunden > gick till statssekr miljö o klima+ no miljödir men i SE endast VM...)

Tre regionala samarbetsstrategier med mycket bra innehåll och det som är gemensamt för alla tre kan ingå i bilaga. + ngt om det formella om kontaktvägar samt det formella ansvaret.

Om Ist vill diskutera övervakning – statsforvalter... kontakta miljödir... tillbaka... Behöver få till en översikt.